

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z powództwa M.M.
przeciwko P. sp. z o.o. z siedzibą w K.
o przywrócenie do pracy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 13
lutego 2025 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w
Koninie
z dnia 4 grudnia 2023 r., sygn. akt III Pa 22/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od P. sp. z o.o. z siedzibą w K. na rzecz M.M. kwotę
240 zł (dwieście czterdzieści złotych) wraz z odsetkami
wynikającymi z art. 98 § 1¹ kpc tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

[I.T.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem wydanym w dniu 14 czerwca 2023 r., IV P 203/22, Sąd Rejonowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koninie przywrócił powoda M.M. na poprzednie warunki pracy i płacy u pozwanej „P” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. (pkt 1); nałożył na pozwaną obowiązek dalszego zatrudnienia powoda do czasu prawomocnego zakończenia postępowania (pkt 2); zasądził od pozwanej „P” Spółka z ograniczoną

odpowiedzialnością z siedzibą w K. na rzecz powoda M.M. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty (pkt 3) oraz nakazał pobrać od pozwanej „P” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. kwotę 1.849 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych (pkt 4).

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koninie wyrokiem z dnia 4 grudnia 2023 r., III Pa 22/ 23 oddalił apelację pozwanego oraz zasądził od niego na rzecz powoda kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o kosztach do dnia zapłaty.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku pozwany zarzucił naruszenie:

1. art. 8 k.p.;
2. art. 32 § 1 ustawy o związkach zawodowych z dnia 23 maja 1991 r.;
3. art. 224 § 1 w zw. z art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej z uwagi na błędne przyjęcie, że mała wartość przedmiotu kradzieży nie stanowi rażącego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych, która uzasadniałaby wyłączenie ochrony związkowej przysługującej powodowi. Zdaniem skarżącego Sąd nie pokusił się o rozważenie czy w tej sytuacji tj. kradzieży mienia pracodawcy przywrócenie do pracy powoda bardziej uzasadnione jest przywrócenie powoda do pracy niż ewentualne wypłacenie odszkodowania za naruszenie przepisów o rozwiązywaniu umowy o pracę. Skarżący wskazał, że Sąd drugiej instancji nie odniósł się do kwestii, czy w świetle popełnionej przez powoda kradzieży utrzymanie ochrony związkowej nie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, a w szczególności ze względami moralnymi i stanowi nadużycie prawa podmiotowego i uzasadnia utrzymanie ochrony związkowej, o której mowa w art. 32 § 1 ustawy o związkach zawodowych. W ocenie skarżącego za oczywistością skargi kasacyjnej przemawia również okoliczność naruszenia przepisy postępowania cywilnego tj. art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., „ponieważ Sąd drugiej instancji nie rozpoznał wszystkich zarzutów

apelacyjnych podniesionych przez powoda w apelacji, a więc doszło do nieprawidłowej kontroli apelacyjnej Sądu drugiej instancji.

Mając na uwadze powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Koninie; ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów dotychczasowego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed sądem pierwszej i drugiej instancji, oraz kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych oraz o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w przypadku nieuwzględnienia tego wniosku o oddalenie skargi kasacyjnej oraz o zasądzenie od na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikuje się do przyjęcia jej celem merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w

takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2022 r., II USK 549/21, LEX nr 3453130; z dnia 14 września 2016 r., V CSK 143/16, LEX nr 2135552; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, LEX nr 2069457; z dnia 1 grudnia 2015 r., I PK 71/15, LEX nr 2021944).

W rozpoznawanej sprawie wnioszek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), ale skarżący nie zdołał wykazać występowania tej przesłanki.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że jeżeli strona skarżąca powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinna zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2009 r., V CSK 263/09, LEX nr 1431073 czy z dnia 3 lipca 2008 r., IV CZ 43/08, LEX nr 794013). Wobec tego odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi, czego w przedmiotowym wniosku zdecydowanie zabrakło.

Skarżący musi też wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się "oczywistość" zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 Nr 4, poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9

marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 10 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Należy przy tym podkreślić, iż nie spełnia tych wymagań odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo określeniem "rażącego", "ewidentnego", "kwalifikowanego" lub "oczywistego", jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 lutego 2014 r., III PK 86/13, LEX nr 1644571; z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, LEX nr 1511117; z dnia 11 kwietnia 2018 r., III UK 98/17, LEX nr 2497587). O tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860). Nie jest zatem dopuszczalne przenoszenie argumentacji służącej wykazaniu przyczyny kasacyjnej do uzasadnienia podstaw kasacyjnych ani odwoływanie się do tego uzasadnienia, podstawy skargi bowiem są badane dopiero przy rozpoznawaniu skargi, po jej przyjęciu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2018 r., III CSK 337/17, LEX nr 2483656 czy z dnia 11 kwietnia 2018 r., II UK 277/17, LEX nr 2490632).

Wymienionych wyżej wymogów co do przesłanki oczywistej zasadności (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) nie spełnia wniesiona skarga kasacyjna, ponieważ skarżący nie zdołał wykazać, aby naruszenie wskazanych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej przepisów miało walor naruszenia kwalifikowanego, widocznego na "pierwszy rzut oka". Zawarte we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania twierdzenia sprowadzają się w istocie do skrótowego powielenia argumentacji zawartej w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych. Dotyczy to wszystkich przepisów, których naruszenie stanowi według skarżącego o oczywistej zasadności wniesionej skargi.

Niezależnie od powyższego należy podzielić pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z dnia 20 września 2022 r., III PSK 231/21 (LEX nr 3488066), że związkowa ochrona zatrudnienia na podstawie art. 32 ustawy z 1991 r. o związkach zawodowych jest szeroka. Wobec jednoznacznej treści tego przepisu, nie można ograniczyć ochrony zeń wynikającej tylko do zachowań związanych z działalnością związkową. Hipoteza przepisu obejmuje ochroną cały stosunek pracy, stąd wyróżnia się stanowisko orzecznictwa, że oddalenie na podstawie art. 8 k.p. roszczenia o przywrócenie do pracy może mieć miejsce wyjątkowo, w okolicznościach szczególnie rażącego naruszenia obowiązków pracowniczych lub obowiązujących przepisów prawa. Należy odróżniać zasadę, czyli ochronę stosunku pracy i wyjątki uzasadniające wyłączenie zasady na podstawie art. 8 k.p., które dotyczą jednak sytuacji szczególnych. Zwrócił na to uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z 3 sierpnia 2007 r., I PK 82/07.

Wiele wyroków rozstrzygających spory na podstawie art. 8 k.p. jedynie potwierdza, że stosowanie tego przepisu to domena sądu powszechnego, która każdorazowo zależy od indywidualnej sytuacji w konkretnej sprawie, pozwalającej na odejście od modelu związkowej ochrony zatrudnienia.

Z wielu orzeczeń nie wynika jednak norma prawna (orzecnicza), że ochrona przyjęta w art. 32 ustawy o związkach zawodowych może być wyłączona lub dowolnie modyfikowana. To, że wobec możliwości zastosowania art. 8 k.p. ochrona ta nie jest bezwzględna nie oznacza, że nie obowiązuje.

Mając powyższe na uwadze należy podkreślić, że rola Sądu Najwyższego nie polega na rozpoznawaniu sprawy, lecz tylko na kontroli stosowania prawa. Nie jest to obojętne w tej sprawie.

Skoro podstawą ma być art. 8 k.p., to odpowiednią miarą należy też oceniać zarzuty wniosku o przyjęcie skargi, tym bardziej, iż na gruncie szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. znaczenie ma dopiero aż oczywista zasadność skargi kasacyjnej. Na etapie przedsądu nie ocenia się zarzutów podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.), gdyż stanowią odrębną część skargi i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu jej do rozpoznania. Nie zastępują zatem podstawy przedsądu ani jej uzasadnienia.

Chodzi o to, iż w systemie sądowego stosowania prawa, to sądy powszechne stosują prawo w pierwszej kolejności (rozstrzygając spory), w tym przypadku zaś regulację opartą na klauzulach generalnych, zatem na zwrotach niedookreślonych, a więc pozwalających na własną ocenę, jednak nie oderwaną od regulacji prawa pozytywnego, bo to ona stanowi zasadniczy punkt odniesienia.

Taka perspektywa ujawnia się też w postępowaniu kasacyjnym w innych podobnych sprawach na tle związkowej ochrony zatrudnienia, czego dowodzą wyroki Sądu Najwyższego: z 1 października 2019 r., I PK 140/18 (LEX nr 3009699) i z 13 maja 2021 r., III PSKP 17/21 (OSNP 2022 nr 4, poz. 33), a które potwierdzają, że zastosowanie klauzuli z art. 8 k.p. ma charakter indywidualny.

Innymi słowy nie można wykreować normy, ustalającej kiedy w przypadku kradzieży dokonanej przez pracownika jest on objęty ochroną związkową, i kiedy należy zasądzać odszkodowanie zamiast przywrócenia do pracy. Artykuł 8 k.p. nie jest podstawą do ustalenia takiej generalnej normy w prawie pozytywnym. Stosowanie art. 8 k.p. nie może pomijać podstawowej i szczególnej regulacji dotyczącej ochrony zatrudnienia, dlatego każdorazowo decydują okoliczności indywidualnej sprawy.

Z tych motywów nie można przyjąć, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona i z tego powodu orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach orzeczono w oparciu o art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c.

[I.T]

[a.ł]